

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 5.8.2002
KOM(2002) 450 endelig

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

Det særlige administrative område Hongkong: Fjerde årsrapport -2001

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

Det særlige administrative område Hongkong: Fjerde årsrapport -2001

1.	Indledning	3
2.	Bekræftelse og virkeliggørelse af princippet om 'ét land - to systemer'	3
3.	Institutionernes udvikling, ansvarlighed og demokrati	5
4.	Udviklingen på det juridiske område	7
5.	Økonomien.....	8
6.	Hongkong som international partner	10
7.	Relationerne mellem Den Europæiske Union og Hongkong.....	11
8.	Konklusion.....	13

Hongkong: 2001-årsrapport

1. INDLEDNING

Gennemførelsen af princippet om 'ét land - to systemer' i det særlige administrative område Hongkong (HKSAR) er stadig, fire et halvt år efter overdragelsen, genstand for Den Europæiske Unions store opmærksomhed og interesse. Den Europæiske Union betragter fortsat Hongkongs institutionsmæssige, økonomiske og sociale udvikling som meget vigtig.

EU og Hongkong har mange værdier til fælles, bl.a. retsstatsprincippet, individets frihedsrettigheder og menneskerettighederne, samt retten til frit at drive virksomhed. Det er af fundamental betydning for virkeliggørelsen af princippet om 'ét land - to systemer' at disse grundlæggende værdier bevares, og at demokratiet udvikles yderligere.

Formålet med denne rapport er det samme som i Kommissionens tidligere årsrapporter, nemlig at foretage en vurdering af hvordan udviklingen i HKSAR forløber, og af relationerne mellem Hongkong og Den Europæiske Union.

2. BEKRÆFTELSE OG VIRKELIGGØRELSE AF PRINCIPPET OM 'ÉT LAND - TO SYSTEMER'

– *Bekræftelse af princippet*

Den centrale folkeregering i Beijing bakkede i alle sine officielle udtalelser i 2001 op om princippet om 'ét land - to systemer'. Premierminister Zhu Ronghi udtalte i sin rapport til Den Nationale Folkekongres den 5. marts 2001 følgende: "Her på tærskelen til et nyt århundrede agter vi at fortsætte med at hylde princippet om 'ét land - to systemer' og bakke op om den grundlov der er vedtaget for de særlige administrative områder Hongkong og Macao. Hongkongs og Macaos regeringsledere og regeringer vil fortsat have vor fulde støtte i deres bestræbelser på at forvalte disse regioner i overensstemmelse med lovgivningen og forsvare Hongkongs og Macaos velfærd og stabilitet på længere sigt".

Præsident Jiang Zemin bekræftede under sit besøg i Hongkong den 8. maj at han hyldede nævnte grundsætning idet han udtalte at princippet om 'ét land - to systemer' og om at Hongkong skal administreres af regionen selv, samt ønsket om at opretholde en høj grad af velfærd og stabilitet i Hongkong på længere sigt var blandt den kinesiske regerings faste grundsætninger. Han fastslog ydermere at det var "regeringens grundlæggende langfristede statslige politik at hylde princippet om 'ét land - to systemer'. Den kinesiske regering vil aldrig opsigte eller ændre denne politik, uanset hvad der sker".

– *Virkeliggørelse af princippet*

Trods disse forsikringer har den konkrete virkeliggørelse af princippet givet anledning til en del debat og usikkerhed. Udøvelsen af visse grundlæggende rettigheder, og herunder frihedsrettigheder, har testet Hongkong-regeringens overholdelse af såvel begrebet 'to systemer' som begrebet 'ét land'. Regeringen har således ved forskellige lejligheder været tvunget til en vanskelig balancegang. Udøvelsen af visse grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder har imidlertid bekræftet at der faktisk praktiseres to systemer i ét land.

– *Falun Gong-bevægelsen*

Falun Gong-bevægelsen har siden 1999 været forbudt på det kinesiske fastland som 'en ond kult'. I Hongkong er bevægelsen officielt registreret og har lov til at udøve sin virksomhed i medfør af regionens grundlov. Hongkong-grenen af Falun Gong tilrettelagde midt i januar en højt profileret international sammenkomst hvor der blev demonstreret mod Beijings holdning til bevægelsen. Beijing svarede at "den centrale regering ikke vil tillade at nogen organisation eller enkeltpersoner søger at bruge Hongkong som base for Falun Gongs anti-kinesiske aktiviteter".

Dette resulterede i en debat om hvorvidt Falun Gong burde slettes af registret og forbydes i Hongkong. På den kinesiske politiske konsultative konference og den nationale folkekongres slog visse lokale delegerede til lyd for hurtig udarbejdelse af lovgivning til bekæmpelse af undergravende virksomhed, som omhandlet i grundlovens artikel 23. Efter en hed debat udtalte den kinesiske præsiden Jiang Zemin i marts at Falun Gong i Hongkong var Hongkongs egen affære, og at Hongkongs regeringsleder måtte tage sig heraf.

Regeringslederen, Tung Chee-hwa, anlagde stadig skarpere standpunkter, idet han i februar udtalte i Det Rådgivende Råd at Falun Gong var 'en mere eller mindre ond kult' og i juni at bevægelsen 'uden tvivl var en ond kult'. Denne omtale udløste en kontrovers og protester fra flere parlamentsmedlemmer samt fra den katolske kirke i Hongkong. Ikke desto mindre fik Falun Gong tilladelse til at organisere protester og demonstrationer ved præsident Jiang Zemins besøg i Hongkong i maj. Både førsteministeren (Chief Secretary) og ministeren for sikkerhed (Secretary for Security) har udtalt at Hongkongs regering ønsker at beskytte de grundlæggende menneskerettigheder, og herunder også menings-, ytrings- og religionsfriheden. Hongkongs regering har også afstået fra at fremsætte lovgivningsforslag mod religiøse bevægelser, selvom det forlød i pressen at den havde planer herom. Regeringen har imidlertid vedgået at den har undersøgt andre landes lovgivning om religiøse bevægelser, og den har nægtet at udelukke at lovgivning af denne art vil blive indført hvis Falun Gongs Hongkong-gren giver anledning til problemer. Regeringsrepræsentanter har udtalt at Falun Gong fortsat vil kunne udøve sin virksomhed så længe bevægelsen overholder Hongkongs lovgivning.

Et medlem af Falun Gongs Hongkong-gren som var blevet arresteret på det kinesiske fastland, blev frigivet og hjemsendt til Hongkong efter at Hongkongs regering greb ind. Både han og den lokale gren af Falun Gong takkede regeringen for den bistand den havde ydet i forbindelse med hans løsladelse.

– *Den amerikanske professor Li Shaomin vender tilbage til Hongkong*

Li Shaomin er en amerikansk professor af kinesisk oprindelse som bor i Hongkong og underviser ved byens universitet; han blev i februar arresteret på det kinesiske fastland og i maj stillet for retten anklaget for at have spioneret for Taiwan. Den 14. juli blev han dømt for spionage ved en domstol i Beijing og udvist til USA. Professor Li meddelte øjeblikkeligt at han ønskede at vende tilbage til Hongkong. Dette udløste en juridisk og politisk debat om hvorvidt en beslutning som træffes af en domstol på det kinesiske fastland om udvisning fra Kinas territorium, også har gyldighed i Hongkong.

Professor Li vendte tilbage til Hongkong ved udgangen af juli hvor han genoptog sit arbejde ved byens universitet; Hongkongs immigrationsmyndigheder tillod hans tilbagevenden uden problemer.

Professor Li's tilbagevenden betragtes af nogle kommentatorer, og herunder også af professoren selv, som et eksempel på at princippet om 'ét land - to systemer' fungerer. Andre kommentatorer har imidlertid argumenteret at beslutningen om at give ham lov til at vende tilbage bringer grundlaget for étlandsbegrebet i fare.

– *Opholdsret*

Højesteret (Court of Final Appeal) gik imod Hongkongs regering da den i juli afsagde dom om at grundloven giver børn der fødes i Hongkong af forældre fra det kinesiske fastland, ret til at opholde sig i Hongkong. Regeringen havde under debatten om en sag vedrørende drengen Chong Fung-Yuen bedt højesteret om at indhente den nationale folkekongres' tolkning af de herfor gældende bestemmelser i grundloven. Højesteret fastslog i sin afgørelse at den nationale folkekongres har ret til at tolke grundloven, og at den respekterede denne ret, men konstaterede at de pågældende bestemmelser var klare og nemme at forstå. Den besluttede derfor at det ikke var nødvendigt at indhente den nationale folkekongres' tolkning.

Den nationale folkekongres' juridiske udvalg afgav en udtalelse hvori den påpegede at højesterets dom ikke var i fuld overensstemmelse med den tolkning som kongressen havde givet i 1999. Der blev fra forskelligt hold fremsat forslag om at Hongkongs regering igen skulle anmode den nationale folkekongres om at fortolke de pågældende bestemmelser i grundloven, men regeringen besluttede at holde sig til sit løfte om at der kun undtagelsesvis skal anmodes om tolkning.

For så vidt angår spørgsmålet om hvorvidt børn fra det kinesiske fastland som adopteres af personer i Hongkong, har opholdsret, gik højesteret i sin dom herimod, i overensstemmelse med regeringens ønske.

3. INSTITUTIONERNES UDVIKLING, ANSVARLIGHED OG DEMOKRATI

Anson Chan meddelte den 12. januar at hun trådte tilbage som førsteminister for administrationen med virkning fra 1. maj, og afsluttede dermed sin 39-årige karriere som embedsmand. Hun angav personlige forhold som årsagen til at hun så pludseligt forlod stillingen, dvs. inden udløbet af hendes embedsperiode der var blevet forlænget til juni 2002, og afviste rygter om at der havde været samarbejdsvanskeligheder med regeringsleder Tung Chee-hwa. Der havde imidlertid været detaljerede rapporter i Hongkongs presse om spændinger i deres indbyrdes forhold. I en afskedstale understregede Anson Chan hvor vigtig en professionel holdning og politisk uafhængighed er for Hongkongs embedsmænd. Hun advarede i en hyppigt citeret sætning om vigtigheden af embedsmændene fortsat "lader magten høre sandhedens stemme".

Den tidligere finansminister, Donald Tsang, som har afløst hende siden den 1. maj, har understreget hvor vigtigt det er at forbedre forbindelsen mellem regeringen og den lovgivende forsamling, og har meddelt at han agter at undersøge hvordan man kan forbedre mulighederne for at drage højtstående embedsmænd til ansvar, forud for forfatningsrevisionen i 2007. Ved overtagelsen af sine nye pligter lovede han at han ikke ville gå på kompromis med hensyn til frihedsrettigheder, menneskerettigheder og retstatsprincippet.

Antony Leung har afløst Donald Tsang som finansminister. Inden han blev optaget i Hongkongs regering, var han en kendt bankmand og medlem af regeringsrådet. Det menes at hans udnævnelse baner vej for at også andre personer uden for embedsstanden efterhånden besætter de højeste poster i regeringen.

– *Indførelse af et ansvarshåndhævelsesystem*

Som regeringslederen havde bebudet i trontalen i år 2000, skitserede han i dette års tale resultatet af regeringens overvejelser om et fremtidigt system til sikring af ansvarshåndhævelsen. Det opstillede mål er at adskille politikken udformning fra dens gennemførelse, hvilket skal ske ved at man overdrager forvaltningen af de vigtigste regeringsdepartementer til politisk udnævnte personer, i stedet for som nu højtstående embedsmænd. Disse politisk udnævnte personer er automatisk medlem af regeringsrådet, der skal fungere som en instans med reel magt over politikken udformning, og ikke blot som et simpelt konsultativt organ sammensat af medlemmer på deltid. De politisk udnævnte personer bliver ansvarlige over for regeringslederen.

Lovgivningsrådets forfatningsudvalg har med regelmæssige mellemrum drøftet ansvarshåndhævelsesystemet for højtstående embedsmænd. Nogle parlamentsmedlemmer har foreslået at de højeststående embedsmænd der udnævnes under det nye system, skal gøres ansvarlige over for parlamentet, og ikke over for regeringslederen. Forfatningsudvalgets formand, Andrew Wong, har sagt at et sådan ansvarshåndhævelsesystem vil bidrage til at forbedre forholdet mellem regeringen og parlamentet.

– *Lov om valg af regeringsleder*

Lovgivningsrådet vedtog den 11. juli - med 36 stemmer for og 18 imod - en lov om valg af regeringsleder med detaljerede bestemmelser for det næste valg af regeringsleder, som er berammet til den 24. marts 2002.

I henhold til denne lov skal de enkelte kandidater indstilles af mindst 100 af de 800 medlemmer af valgkomitéen; kandidater må kun stille op personligt og skal i tilfælde af valg opsiges et eventuelt medlemskab af et politisk parti. Loven indeholder også bestemmelser om under hvilke omstændigheder centralregeringen i Beijing kan afsætte regeringslederen. Disse bestemmelser er blevet skarpt kritiseret af visse kommentatorer og parlamentsmedlemmer for at være ugunstige for udviklingen af et demokratisk partisystem og for Hongkongs selvstændighed. Ministeren for forfatningsanliggender, Michael Suen, udtalte at bestemmelserne om afsættelse er i overensstemmelse med grundloven og tager sigte på situationer hvor der kunne opstå et magttomrum.

Som generelt forventet meddelte Tung Chee-hwa den 13. december at han stillede op til regeringslederposten for en ny embedsperiode. Dette skete på et valgmøde med 800 deltagere, bl.a. flere af Hongkongs vigtigste industrimagnater, politiske ledere, berømt heder og repræsentanter for de mest fremtrædende foreninger. Tung Chee-hwa indrømmede at der havde været politiske mangler i hans første embedsperiode, men afgav løfte om grundig reform, bedre ansvarshåndhævelse i regeringen, og et mere effektivt meningsmålingssystem.

Hans opstilling blev offentligt støttet af direktøren for centralregeringens forbindelseskantor i Hongkong og førende politiske ledere i Beijing.

Mange kommentatorer og parlamentsmedlemmer har fordømt at regeringslederen skal vælges af en valgkomité på 800 personer i henhold til forfatningen. De opfordrer til at grundloven ændres således at regeringslederen og alle medlemmer af det rådgivende råd vælges ved direkte folkevalg. Den måde valget foregår på, har også givet anledning til ugunstige kommentarer i den internationale presse.

En resolution der var fremsat af et parlamentsmedlem Leung Yiu Chung med henblik på ændring af grundloven således at regeringslederen udpeges ved direkte folkevalg, blev den 4. juli nedstemt i den lovgivende forsamling med 37 stemmer imod og 21 for.

– ***Revision af forfatningen***

Førsteministeren for administration, Donald Tsang, meddelte den 18. maj den lovgivende forsamling, at man ved gennemgangen af Hongkongs politiske udvikling burde gå forsigtigt frem, dvs. skridt for skridt. Hongkong måtte drage konklusionerne af regeringsledervalget i 2002 og lovgivningsrådsvalget i 2004 inden man kunne gå i gang med næste fase.

4. UDVIKLINGEN PÅ DET JURIDISKE OMRÅDE

Internationale anliggender

– ***De Forenede Nationers menneskerettighedsudvalg***

En delegation fra De Forenede Nationers menneskerettighedsudvalg aflagde besøg i Hongkong den 6.-10. februar, under ledelse af dommer P. N. Bhagwati; dette udvalg hørte i november 1999 Hongkongs rapport under den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder (ICCPR). De to delegerede mødtes med medlemmer af de politiske partier, regeringsrådet, lovgivningsrådet og NGO'er samt embedsmænd med ansvar for anliggender henhørende under nævnte konvention. Der blev i drøftelserne lagt fokus på borgerlige og politiske rettigheder generelt, samt forskellige aspekter i forbindelse med Falun Gong.

Indenrigsminister W. K. Lam deltog sidst i april i en høring i De Forenede Nationers udvalg for økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder i Geneve. Han udtalte at Hongkongs regering tog udvalgets anbefalinger yderst alvorligt, og at den havde sat sig for efterhånden at virkeliggøre samtlige de rettigheder som traktaten hjemler.

Formanden for De Forenede Nationers udvalg for økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder, Virginia Dan Dan, aflagde besøg i Hongkong midt i juli. Hun understregede under sit besøg at udvalgets anbefalinger er retligt bindende. Hun tilskyndede Hongkongs regering til at gennemføre en lov mod racediskrimination.

Repræsentanter for Hongkongs regering deltog i et møde som afholdtes i Geneve sidst i juli i De Forenede Nationers racekonventionsudvalg (ICERD). Hongkongs repræsentant, Stephen Wong, fremlagde igen sin regeringens standpunkt der er at man løber an på uddannelse og ikke lovgivning i bekæmpelsen af racediskrimination i den private sektor. (Hongkong har allerede indført lovgivning mod racediskrimination i den offentlige sektor)

– ***Bekæmpelse af terrorisme***

Hongkongs regeringsleder og højtstående embedsmænd har ved mange lejligheder fremsat offentlige udtalelser hvori de har fordømt terrorisme. Hongkongs regering støtter kraftigt de internationale bestræbelser på at bekæmpe terrorisme, og har vedtaget intern lovgivning til implementering af De Forenede Nationers sikkerhedsrådsresolution 1267 og 1333.

Efter terrorangrebet den 11. september modtog Hongkong instrukser fra den centrale folkeregering om at implementere sikkerhedsrådets resolution 1373, i overensstemmelse med grundloven, og Hongkongs regering er i gang med at forberede den fornødne lovgivning. Hongkong arbejder på at styrke sine nuværende retlige bestemmelser, dvs. styrke deres effektivitet med hensyn til indefrysning og beslaglæggelse af terroristers aktiver, og planlægger at udarbejde nye love til bekæmpelse af terrorisme. Hongkong overtog i juli formandskabet i den finansielle aktionsgruppe vedrørende hvidvask af penge og har siden da taget forskellige initiativer til styrkelse af den globale respons til bekæmpelse af finansiering af terrorisme.

Anliggender i forbindelse med det kinesiske fastland

– Grundlovens artikel 23

Hongkongs regering fortsætter med at gå forsigtigt frem i sin undersøgelse af dette ømtålelige anliggende. Regeringslederen gentog den 8. februar at regeringen ønsker en bred offentlig høring inden den forelægger et lovforslag herom. Ministeren for sikkerhed, Regina Yip, understregede i midten af juli at Hongkongs regering ikke har nogen fast tidsplan vedrørende dette anliggende. Hun kunne også bekræfte at alle regeringsforslag efterhånden ville blive lagt ud til offentlig debat.

– Gensidig notificering mellem det kinesiske fastland og Hongkong

Med udgangspunkt i de aftaler der blev indgået i 2000, iværksatte man den 1.1.2001 en ordning for gensidig notificering om personer der arresteres på det kinesiske fastland og i Hongkong. Disse administrative aftaler gælder kun for personer som er permanent bosat i Hongkong og som arresteres på det kinesiske fastland af det offentlige sikkerhedskontor og toldvæsenet; dette er 97% af alle arrester. Hongkongs regering har anmodet om at notificeringsordningen udvides til også at omfatte personer som arresteres af det statslige sikkerhedskontor. Hongkongs regering undersøger endvidere om det er muligt at udvide ordningen til også at omfatte administrativ detention.

– Drøftelser vedrørende udleveringsordninger

Der har siden 1998 været drøftelser mellem det kinesiske fastland og Hongkong om udleveringsaftaler. En delegation under ledelse af Regina Ip aflagde besøg i Beijing i april med henblik på videre drøftelser. Der er gjort visse fremskridt, men drøftelserne er endnu ikke afsluttet. Man fortsætter også drøftelserne mellem det kinesiske fastland og Hongkong om muligheder for at lade dømte fanger afsone deres straf i hjemlandet.

5. ØKONOMIEN

I 2001 optrådte der en hurtig forringelse af økonomien i forhold til foregående år. Både den eksterne og den indenlandske sektor udviste utilfredsstillende resultater. Erhvervslivet slog til lyd for at regeringen skulle involvere sig mere i bestræbelserne på at afhjælpe den strukturbetingede arbejdsløshed, og i udformningen af en konkurrenceorienteret industripolitik, og opfordrede til en endnu større økonomisk integration med det kinesiske fastland efter Kinas optagelse i Verdenshandelsorganisationen.

Hongkongs økonomi blev ramt af den globale afmatning og den generelt faldende efterspørgsel i 2001; dette afspejlede sig i faldende ind- og udførsel, navnlig i årets sidste halvdel. Den samlede eksport faldt i 2001 med 5,8% og importen med 5,4%. Handelen var træg samtidig med at den indenlandske efterspørgsel stagnerede, med vedvarende deflation, langvarige lavkonjunkturer i ejendomspriserne og stigende arbejdsløshed. Efter en rask vækst i 2000 hvor stigningen i BNP nåede op på 10,5% i faste priser, voksede BNP i 2001 kun med 0,1%.

Rentenedsættelser, der blev foretaget i 2001 efter justeringen af USA's diskonto, var ikke nok til at retablere en bæredygtig vækst på værdipapirmarkedet og investeringsmarkedet. Ejendomsmarkedet var fortsat svagt. Hang Seng indekset var dykket med 25% ved årets udgang: blandt verdens førende børser var Hongkong en af dem der havde de dårligste resultater i 2001. Der var et kraftigt fald i kapitaludbuddet på kapitalmarkederne i forhold til året forinden. Virkningerne af begivenhederne den 11. september var kortvarige, men kastede en skygge over udsigterne på kort og mellemlangt sigt, og denne ekstra usikkerhedsfaktor bidrog til at hæmme investeringen og forbruget.

Stigningen i arbejdsløsheden var en anden vigtig faktor i 2001. Arbejdsløsheden steg brat på grund af en kombination af cykliske og strukturbetingede vilkår, idet den i løbet af en tremåneders periode frem til december 2001 voksede til 6,1%, hvilket er det højeste den har været gennem de seneste to år. Beskæftigelsen faldt i de fleste sektorer, bl.a. på grund af virksomhedsnedskæringer, likvidationer og flytning af serviceydelser til udlandet, i første række det kinesiske fastland.

Et resultat af Kinas optagelse i Verdenshandelsorganisationen er at Hongkongs økonomi nu må igennem en strukturlilpasning, idet der fremover sikkert vil blive rokket ved områdets funktion som mellemed og indfaldsport til Kina. Erhvervs livet har søgt efter måder hvorpå det kan konkurrere i det nye miljø og presser på for at få regeringen til at føre en politik der tilstræber en yderligere integration med økonomien på det kinesiske fastland, og navnlig det såkaldte Pearl River Delta. Der blev vedtaget en række foranstaltninger i 2001, idet man bl.a. slækkede på de krav som kinesere fra fastlandet skal opfylde for at kunne arbejde i Hongkong, og forlængede åbningstiderne for grænsepassage.

Et stort og voksende budgetunderskud, der steg til hidtil ukendte højder, gav også anledning til bekymring. Det skønnes at underskuddet på de offentlige finanser for tidsrummet 2001-2002 bliver på 65,6 milliarder HKD. Provenuet faldt kraftigt som følge af et stort fald i indtægterne fra salg af jord, investeringer og ejendomsrelaterede skatter. Alt i alt var forholdene med hensyn til de offentlige finanser dog fortsat forsvarlig idet de officielle reserver var på 369,5 milliarder HKD i december 2001.

– *EU's tilstedeværelse og interesser i Hongkong*

EU var Hongkongs tredjestørste vareleverandør i 2001, efter Kina og Japan, og var Hongkongs tredjestørste eksportmarked, efter Kina og De Forenede Stater. Samhandelen mellem EU og Hongkong faldt i 2001 med 2,8% til 31,3 mia. EUR.

Med hensyn til investering fra udlandet var EU i 2000 Hongkongs tredjestørste investeringskilde, efter de britiske Jomfruøer og det kinesiske fastland. Den Europæiske Unions direkte investeringer beløb sig til 318,2 milliarder HKD (svarende til 44,2 milliarder EUR), hvilket er 9% af det samlede investeringsbeløb.

Den Europæiske Union er godt repræsenteret i de forskellige sektorer af Hongkongs erhvervsliv. EU' forsikringsselskaber lå i spidsen med hensyn til antallet af udenlandske forsikringsvirksomheder i Hongkong i 2001. Af de i alt 118 banker med tilladelse til at drive virksomhed i Hongkong, var 43 hjemmehørende i Den Europæiske Union ved udgangen af december 2001.

Inden for offentlig anlægsvirksomhed blev der i 2001 indgået kontrakter for i alt 62 millioner EUR med virksomheder fra EU. EU var også Hongkong-regeringens næststørste vareleverandør, idet det tegnede sig for 21% af samtlige indkøbskontrakter (198 millioner EUR).

Det skønnes at der ved udgangen af 2001 var bosat 41 470 EU-borgere i Hongkong. Stadig flere EU-virksomheder placerede deres regionale hovedkvarter og kontorer i Hongkong. I 2001 havde 299 EU-virksomheder regionalt hovedkvarter i Hongkong, medens 598 havde regionale kontorer, hvilket er en stigning på henholdsvis 24,6% og 6,6% i forhold til 2000.

6. HONGKONG SOM INTERNATIONAL PARTNER

Det særlige administrative område Hongkong fortsætter med at føre sin egen handelspolitik idet det i henhold til grundloven har uindskrænkede beføjelser hertil som et selvstændigt toldområde. Hongkong er selvstændigt medlem af Verdenshandelsorganisationen og en række andre internationale organisationer.

Under den forberedende fase af Verdenshandelsorganisationens ministerkonference i Doha (Qatar) i november samarbejdede Hongkong og Den Europæiske Union for at skabe bred enighed om iværksættelse af en ny runde handelsforhandlinger - den såkaldte Doha-udviklingsagenda. Samarbejdet mellem Hongkong og Den Europæiske Union involverede hyppigt bilateral kontakt og deltagelse i forskellige forberedende møder, bl.a. "mini"-ministermøderne i Mexico og Singapore.

I 2001, hvor Hongkong havde formandsposten i Verdenshandelsorganisationens Almindelige Råd, spillede Hongkongs faste repræsentant ved Verdenshandelsorganisationen, Stuart Harbinson, en vigtig og indflydelsesrig rolle i forbindelse med forberedelserne til den fjerde ministerkonference, navnlig hvad angår kompromisløsninger til en Doha-tekst, som alle delegationer i sidste ende kunne acceptere.

Hongkongs erhvervsliv har ved flere lejligheder udtalt ønske om en eller anden form for præferentiel adgang til markederne på det kinesiske fastland. Således har Hongkongs generelle handelskammer opfordret regeringen til at indlede forhandlinger om etablering af et frihandelsområde. Efter Kinas optagelse i Verdenshandelsorganisationen meddelte Hongkongs regering at den havde foreslået drøftelser med henblik på eventuel oprettelse af et frihandelsområde omfattende det kinesiske fastland og de to særlige administrative områder Hongkong og Macao. Centralregeringen har reageret positivt og de første drøftelser fandt sted i begyndelsen af 2002.

Et af Kommissionens mål i forbindelse med forhandlingerne om Kinas tiltrædelse af WTO var også at fremme Kinas integrering i verdensøkonomien og i regionen for derved at fremme landets stabilitet og udvikling. Frihandelsaftaler kan være en måde at udbygge samhandelen på, forudsat at de er i overensstemmelse med WTO's principper. Risikoen for handelsfordrejning bliver også desto mindre, jo mere åbne frihandelsaftalerne er over for resten af verden. EU overvåger derfor nøje de igangværende forhandlinger om et initiativ til et Kina/Hongkong-frihandelsområde og dettes overensstemmelse med de af WTO fastsatte kriterier.

Drøftelserne mellem Hongkong og New Zealand om en eventuel frihandelsaftale er blevet videreført. Det forlyder at der er gjort visse fremskridt, men at en række punkter stadig kræver yderligere drøftelser.

I Kommissionens foregående årsrapport blev det bemærket, at der ikke fandtes nogen overordnet konkurrencelovgivning i Hongkong. Myndighederne i Hongkong henholder sig stadig til en sektorspecifik approach. De har forstærket konkurrencen i en række sektorer, f.eks. bankvirksomhed, radiospredning, telekommunikation og transport. Alligevel lægger mangelen på en generel konkurrencelov til tider hindringer i vejen for regeringens egen indsats på dette område.

Hongkong har formandskabet i FATF (Financial Action Task Force) i tidsrummet fra juli 2001 til juni 2002. Denne gruppe blev oprettet af G7-landene i 1989 med henblik på at forbedre bekæmpelsen af hvidvask af penge. Hongkong har etableret håndfaste og detaljerede bekæmpelsesordninger idet man har iværksat lovgivning, skærpet håndhævelsen og etableret et nært samarbejde med finanssektoren. De tragiske begivenheder der fandt sted den 11. september, har henledt verdenssamfundets opmærksomhed på vigtigheden af at bekæmpe hvidvask af penge, og Hongkong har gjort en særlig indsats for løbende at forbedre sin bekæmpelse heraf. Hongkong er et internationalt finanscenter og er følgelig særlig udsat med hensyn til forsøg på at hvidvaske penge. EU opfordrer Hongkong til fortsat at udvise agtpågivenhed og beslutsomhed med hensyn til pengehvidvask.

Hongkong er også medlem af Verdenstoldorganisationen.

7. RELATIONERNE MELLEM DEN EUROPÆISKE UNION OG HONGKONG

– Gensidige besøg

Som de foregående år fortsætter EU og Hongkong med at udbygge deres indbyrdes relationer ved at aflægge besøg hos hinanden. Kommissionsmedlem Pascal Lamy aflagde besøg i Hongkong i februar. Han mødtes med regeringslederen Tung Chee Hwa, førsteministeren Anson Chan, finansministeren Donald Tsang og ministeren for handel og industri Chau Tak Hay. Han deltog i drøftelser om den politiske og den økonomiske udvikling både i EU og i Hongkong, og drøftede i sine samtaler med Chau Tak Hay forskellige multilaterale anliggender og spørgsmålet om iværksættelse af en ny WTO-runde. Han kom også ind på spørgsmålet om samarbejdsudvalg mellem erhvervslivet i EU og i Hongkong.

En delegation af højtstående embedsmænd fra Hongkongs departement for fødevarer, miljø og hygiejne aflagde i maj besøg i seks EU-medlemsstater, hvor de studerede forskellige sundheds-, fødevarer- og miljøanlæg/instanser. Delegationen mødtes med deres modpart i Kommissionen og drøftede forskellige spørgsmål i forbindelse med forvaltningen af fødevarerekæden, og herunder også hvordan Det Europæiske Fødevareragentur fungerer.

Hongkongs finansminister, Antony Leung, aflagde besøg hos Kommissionen i juni på sin første udlandsrejse efter sin udnævnelse. Han mødtes med Pedro Solbes Mira og Mario Monti og drøftede hvordan den økonomiske situation i Den Europæiske Union og Hongkong tager sig ud, hvor stor en del af Hongkongs udenlandske valutareserver der ligger i EUR, samt forskellige konkurrencespørgsmål.

Regina Ip, som er minister for sikkerhed, aflagde besøg hos Kommissionen i september. Hun mødtes med Kommissionens medlem for retsvæsen og indre anliggender, António Vitorino, og drøftede mange forskellige anliggender, bl.a. indvandring, pengehvidvask, forhandlingerne mellem EU og Hongkong om tilbagetagelse af personer der er bosat uden tilladelse, og EU's udvidelsesproces.

Førsteminister Donald Tsang aflagde besøg hos Kommissionen i november. Han mødtes med Kommissionens næstformand Neil Kinnock og kommissionsmedlem António Vitorino, og efter den vellykkede afslutning af forhandlingerne om en tilbagetagelsesaftale mellem Den Europæiske Union og Hongkong overværede António Vitorino og Donald Tsang paraferingen af den endelige tekst. Forhandlingerne om tilbagetagelsesaftalen fandt sted i Hongkong i oktober, efter at EU i marts havde truffet beslutning om at indrømme personer med pas fra SAR Hongkong visumfri adgang (se nedenfor). Aftalen er den første tilbagetagelsesaftale, som EF har indgået, og ratificeringen deraf vil antagelig blive afsluttet i andet halvår 2002. Ud over indvandringsspørgsmål drøftede man på møderne den økonomiske og politiske udvikling i Asien og i Europa, det internationale økonomiske klima og Kinas optagelse i Verdenshandelsorganisationen.

Domingo Solans som er medlem af Den Europæiske Centralbanks bestyrelse, var indbudt til at holde hovedtalen ved et seminar om den økonomiske og monetære union og omstillingen til euro-sedler og -mønter, i Hongkong den 13. december 2001. Han mødtes med førsteministeren, Donald Tsang og lederen af Hongkongs valutamyndighed, Joseph Yam.

– *Visumfri adgang til Den Europæiske Union*

EU's Ministerråd fastlagde den 15. marts 2001 i en forordning hvilke adgangs- og visumkrav der gælder for forskellige lande/territorier. Herved bortfaldt visumkravet til personer med pas fra Kinas to særlige administrative områder Hongkong og Macao. Forordningen trådte i kraft den 10. april, og den er blevet iværksat uden problemer. Hongkongs myndigheder og erhvervsliv havde længe ønsket at EU's visumkrav blev afskaffet for personer med pas fra disse områder. Kommissionen var meget tilfreds med at Rådet godkendte forslaget, og at det vedtog det så hurtigt. Både Hongkongs regering og erhvervslivet gav udtryk for tilfredshed i medierne. Flere EU-ansøgerlande har siden implementeret denne EU-beslutning.

– *Samarbejde på toldområdet*

Toldsamarbejdet mellem Det Europæiske Fællesskab og Hongkong videreførtes i 2001 på grundlag af 1999-aftalen om samarbejde og gensidig administrativ bistand i toldsager. Det 3. årlige møde i det fælles toldsamarbejdsudvalg sluttede i Bruxelles den 13. december med konstruktive og positive resultater.

– *Intellektuel ejendomsret*

Lige som de foregående år har Kommissionen med stor interesse holdt øje med udviklingen på dette område. Hongkongs regering fortsatte sine bestræbelser på at bekæmpe piratvirksomhed og varefalsk gennem en styrkelse af lovgivningen og skærpelse af håndhævelsen, idet man bl.a. indførte straf for brug af produkter der krænker ophavsretten. EU fortsætter med at samarbejde med Hongkong inden for internationale organisationer såsom Verdenshandelsorganisationen og Verdensorganisationen for Intellektuel Ejendomsret. Hongkongs toldvæsen har gennemført en række razziaer til bekæmpelse af virksomhedernes brug af piratkopierede programmer. Hongkong-regeringen har udarbejdet et konsultationsdokument herom og midlertidig suspenderet visse bestemmelser i dekretet om ophavsret i afventning af resultatet af denne konsultation.

Selv om der er gjort betydelige fremskridt med hensyn til udbygning af lovgivningen om intellektuelle retningslinjer, giver piratkopiering og varemærkeforfalskning i Hongkong stadig anledning til store betænkeligheder i EU's industri. SAR Hongkong bør videreføre indsatsen for at håndhæve de intellektuelle ejendomsrettigheder.

– *Samarbejdsudvalg for erhvervslivet*

Samarbejdsudvalget for erhvervslivet danner forum for repræsentanter for erhvervslivet i EU og i Hongkong med henblik på drøftelse af den økonomiske udvikling og andre emner af gensidig interesse. Udvalget mødtes den 19. februar 2001 i Hongkong. Kommissionsmedlem Pascal Lamy talte ved åbningen af mødet, og førsteministeren Tung Chee Hwa var vært ved den frokost der blev afholdt for udvalgets medlemmer.

– *Det europæiske handelskammer*

Det europæiske handelskammer i Hongkong, som blev oprettet i 2001, var vært for et velbesøgt frokostmøde hvor Pascal Lamy holdt en tale om Verdenshandelsorganisationen. Handelskammeret havde sammen med EF-Kommissionens kontor i Hongkong og Hongkongs Handelsudviklingsråd tilrettelagt et seminar om euroen, hvor Domingo Solans, som er medlem af Den Europæiske Centralbanks bestyrelse, holdt hovedtalen, og organiseret en udstilling om euro-mønter og -sedler i egne lokaler.

8. KONKLUSION

Kommissionen hilser med tilfredshed de tilsagn som den centrale folkeregering og regeringen for det særlige administrative område Hongkong har givet om at ville bevare og garantere princippet om 'ét land - to systemer'. Den måde hvorpå dette princip er blevet håndhævet i 2001, viser at Hongkong stort set har bevaret en enestående og separat identitet inden for Kina. Kommissionen har noteret sig præsident Jiang Zemins udtalelse om at det er op til Hongkong-regeringen at tage stilling til anliggender såsom Falun Gong-bevægelsen. Beskyttelsen af Hongkongs værdisystem og områdets høje grad af selvstændighed forudsætter fuld og utvetydig opbakning og årvågenhed både hos myndighederne på det kinesiske fastland og hos myndighederne i Hongkong.

Den Europæiske Union agter fortsat at følge udviklingen nøje, ikke mindst med hensyn til om der lovgives med sigte på religiøse bevægelser, og hvorvidt noget sådant har indflydelse på ytringsfriheden i Hongkong.

Fem år efter overdragelsen er Hongkong stadig et frit og åbent retsstatsamfund. Hongkong har en livlig presse, en vibrerende politisk kultur og stærke bånd til omverdenen.

Indførelse af en klarere ansvarsfordeling i regeringen er meget vigtig for Hongkongs generelle forfatningsmæssige udvikling, og den vedvarende debat om dette spørgsmål var derfor et sundhedstegn i 2001. Det er imidlertid vigtigt at sikre sig at de ændringer der indføres, indebærer en styrkelse, og ikke en underminering, af Hongkongs statsforvaltning, som er en af verdens mest professionelle, og som fortjener en stor del af æren for Hongkongs succes som statsamfund gennem årene. Hvis Hongkong skal kunne klare sig lige så godt i fremtiden som området har gjort i fortiden, må dets statsforvaltning fortsætte med at fungere som en meritokratisk og apolitisk instans som kan rådgive upartisk og frygtløst, i overensstemmelse med den lokale befolknings interesser.

Det er uundgåeligt at Hongkongs offentlighed i stigende grad vil rette opmærksomheden mod spørgsmålet om den demokratiske udvikling. Stemmeret for alle er opstillet som det endelige mål i grundloven. Grundloven indeholder også en bestemmelse om at Hongkongs befolkning i 2007 skal være medbestemmende ved fastsættelsen af tidsplanen for hvornår dette mål skal være realiseret. En fri og åben debat om dette spørgsmål i de følgende år vil tjene som en værdsat bekræftelse af princippet om 'ét land - to systemer' og vil forsikre både Hongkongs egen befolkning og udlandet om at Hongkong faktisk styres af områdets befolkning med den lovede høje grad af selvstyre.

Hongkong står over for svære og prøvende tider. En stor del af områdets befolkning er forståeligt nok nervøs for hvad fremtiden vil bringe. Vanskelighederne er imidlertid snarere af økonomisk end politisk art og bunder for det meste i Asiens finansielle krise og den globale økonomiske afmatning, og kan ikke bebrejdes hverken Hongkong eller Kina.

Hongkong skal nok klare de aktuelle vanskeligheder, lige som området har gjort med tidligere udfordringer, og tilmed træde styrket ud af vanskelighederne. Dette forudsætter blot at Hongkong bevarer tilliden til sig selv og forbliver tro mod sig selv. Hongkongs største styrke er at det er Hongkong: noget enestående og helt specielt, forskelligt fra alt andet. Dette er netop kernen i princippet om 'ét land - to systemer'. Det er det centrale indhold af fælleserklæringen. Og dette er lige så sandt i 2002 som det var i 1997. Udfordringen for Hongkong og for Kina bliver at fortsætte med at beskytte og forsvare ikke blot princippet om ét land, men lige så vigtigt, opbakningen om to systemer.